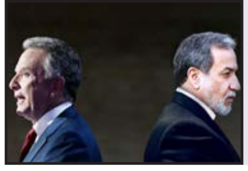

Hevdîtinên Amerîka û Îranê yên hevbeş

Em li nuqteyek radiwestin ku çend sal berê xeyal jî ne mumkun xuya dikir. Komara Îslamî ya Îranê, sîstemeke ku zêdetir ji çar dehsalan hebûna xwe ya siyasî bi duruşmên "Mirin bo Amerîkayê" û "Îsraîl ji ser rûyê erdê rake" rewa dikir ....

Dom»R:2

Danûstandinên navbera Amerîka û Îranê û senaryoyên wê

Rejîma Îranê ku bi salan danûstandinên tewî Amerîka red dikir û bi gotina rêberê wê rejîmê, Ayetullah Xamineyî, digotin ku danûstandinên bi Amerîka re «ne aqilane, ne jîrane û ne jî rûmetdarane ne», lê li dawiyê ku dîtin lîstika wê carê ne rengê lîstika caran dide, gelek jî minetdarbûn ku ew danûstandin destpêbikin.

Dom» R:4

Bidesîveanîna mafên netewî yên gelê kurd di çarçoveya Îraneke demokratîk û federal de

Agirî

Duheftînameyek Siayasî-Giştî Ye, PDK Îranê diweşîne www.kurdistanmedia.com/kurdî

www.agirimedia.org Hejmar (492) 20-04-2025 Buha (1000) Tûmen

Tenê rêya aramiyê pêkvejiyan e

Di nav wan aloziyên siyasî û civakî de ku li hinek herêmên Îranê derketine holê, rola erênî ya gelê Kurd di vê qadê de herdem diyar û berbiçav bûye. Yek ji wan bajarên ku bi zelalî sembola pêkvejiyana neteweyên cuda ye, Urmiyeya dilê Kurdistanê ye. Di dirêjahiya dîrokê de, ev bajar bûye şahidê pêkvejiyana aştiyane û rêzgirtina ji hevdu, di navbera Kurd û Azeriyan de.

Dom» R:6

Navenda Îdarî ya Hizba Dêmokrat li derheq qisên "Meleke Mistefa Sultanî" li Rûdaw ê de bo raya giştî peyamek zelalkirinê da

Rohnkirinek bo raya giştî

Li heyama çend rojên derbasbûyî de çend bername li derheq dîrok û helwîstên siyasî yên Hizbên Rojhilatê Kurdistanê ji aliyê kanala têlêvîzyoniya "Rûdawê" û bi taybet bernameya "pencemor" ve hatine tomarkirin û weşandinê ku bi giştî em wa hizir dikin ku bi şêwazeke bêalî û dûr ji kerb û kîn, kar li ser bûyeran bê kirin, xizmet bi paşeroja gelê Kurd dike.

Yek ji wan bernameyan ku li çend rojên derbasbûyî de hatibû belavkirinê, hevdîtin digel xatûn "Meleke Mistefa Sultanî" bû ku mixabin li beşeke bernameyê de bi awayekîê nerewa, êrîş kire ser Hizba Dêmokrat a Kurdistana Îranê.

Digel ewê ku li destpêkê de em tev wan tohmetan red dikin, li vê derheqê de bi hewce dibînin ku rabigehînin:

1- Hevdem tevî ku şerê navxweyî ku mixabin ti qazancek bo ti aliyekê nebûye, em bi tevavetî îdane dikin, li rewşa hestiyar a siyasiya niha ya Kurdistanê de ku dujminên Kurd li asta herî bêhêziyê de ne, em tekezî li ser vê yekê dikin ku dibe hemû li niha û paşerojê de em berjewendiya bilind a netewa xwe li serweyî her berjewendiyekê danên û pevre xebatê li ser xalên hevpar ên li navbera xwe de bikin û hewce nake ku cehda çêkirina netebayî û netifaqiyê bê dan.

2- Karkirin li ser dîroka Kurd û şirovekirina bûyeran bila em bispêrne pisporên bêalî û encamên vê wek ders û ceribandinek hevpar bêxin xizmeta doza berheqe gelê xwe û li vê derheqê de em xwe bi berpirsyar bizanin.

3- Erkê ragihandinên Kurdî li vê serdemê de ev e ku alîkariyê çêkirina tifaq û yêkitiya li navbera hêzên siyasî bidin û li jêr navê rojnamevanên azad û bêalî, cehda tevdaniya li navbera qat û aliyên civakê nedin.

4- Em daxwazê ji endam û alîgirên Hizba Dêmokrat dikin ku wek hertim, bi seha berpirsatiya zêdetir, cehdê bikin bo parastina bingeha hizrî û exlaqiyên Hizbê û pêka raspartiyên Hizbê, parastina yêkrêzî û tifaqê bikne bingeha reftar û axaftinên xwe.

Hizba Dêmokrat a Kurdistana Îranê
Navenda Îdarî
6ê Nîsan a 2725

Desthilat û îdeolojiya zimanî li daxuyaniya bi gef a 800 êlîtên Îranî de

Dom » R:3

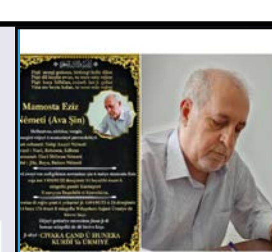

Verîna stêrkekî geş a wêje û rewşenbîriya gelê Kurd

Dom » R:10

Hevdîtinên Amerîka û Îranê yên hevbeş

N. Dr. Mecîd Heqî

Em li nuqteyek radiwestin ku çend sal berê xeyal jî ne mumkun xuya dikir. Komara Îslamî ya Îranê, sîstemeke ku zêdetir ji çar dehsalan hebûna xwe ya siyasî bi duruşmên "Mirin bo Amerîkayê" û "Îsraîl ji ser rûyê erdê rake" rewa dikir, niha li ber vekirina aboriya xwe li ber veberhênanên Amerîkayê ye û di heman demê de, nîşanên paşvekişîna pratîkî ji rûbirûbûna eşkere bi Îsraîlê re nîşan daye. Ev dor ne ji nişka ve û ne bi dilxwazî ye; Belê, encama kombûna têkçûn, zext û tehdîdên ku sîstemê weke zengilekî teng dorpêç kiriye ye.

Sê faktorên sereke Xamineyî gihandine vê nuqteyê: Yekem, kirîza rewabûna navxwe û mezinbûna tirsa ji teqîna civakî, ku her kêlî bi xirabbûna aborî û bêhêvîbûna xelkê dikare gur bibe. Duyem, metirsiya leşkerî ya zêde ji aliyê Amerîkayê ve, bi taybetî bi îhtimala vegerandina Trump bo ser desthilatê, ku dengê wî li hember Îranê hertim tund û êrîşkar bûye. Û ya sêyem jî, têkbirina fişara aborî û kêşeya paşguhkirinê, ku bûye metirsî li ser hevgirtina navxweyî ya aliyên hêzê.

Îro Komara Îslamî li kêleka aktoran e ku ne tenê xwedî serweriya leşkerî û aborî ne, belkî di qada navneteweyî de jî hevalbend in. Amerîka, Îsraîl, Erebîstana Siûdî, Îmarat û heta Misir jî li Rojhilata Navîn nîzameke nû ava dikin. Fermaneke ku Îran tê de yan divê rola xwe ji nû ve diyar bike yan jî ji holê bê rakirin. Li ser bingeha mantiqa teoriya lîstikê, Komara Îslamî niha di rewşa aktorekî de ye ku ji gelek çavkaniyên xwe yên kevneşopî bêpar e û tenê riya jiyanê di pozîsyonên vegerandinê de dibîne.

Yek ji wan amrazên ku Xamineyî hewl dide rewşa danûstandinê hevsengtir bide xuya kirin, pêşniyara beşdariya Amerîkayê di projeyên aborî yên hundirê Îranê de ye. Ev pêşniyar, ji dêvla ku bibe nîşana xwestekek rast a lihevhatinê, hewldanek e ji bo pêkanîna lihevkirinekê di rewşekê de ku hemî kartên di berjewendiya aliyên din de ne. Ji perspektîfa teoriya lîstikê, ev tevger taktîkek lîstikek dereng e ku ji nû ve pênasekirina Navçeya Peymana Mumkun (ZOPA); Û ne veguherînek îdeolojîk.

Lê li kêleka Amerîka, peywendiya Komara Îslamî ya Îranê bi Îsraîlê re jî ketiye qonaxeke krîtîktir û di heman demê de aloztir. Êrîşa giran û sosret a Hemasê ya li ser Îsraîlê di 7ê Cotmeha 2023an de, ku bi awayekî nerasterast ji aliyê Tehranê ve hat piştrastkirin, di kêşeya Îran û Îsraîlê de xaleke zivirînê ye. Her çend ev êrîş ji aliyê rejîma Îranê ve weke "serkeftina eniya berxwedanê" hat dîtin, lê encamên wê ji bo Komara Îslamî qet sûdmend nebû. Bersiva mezin û berbelav a Îsraîlê li Xezayê, sempatiya cîhanî ji Tel Avîvê re, û ya herî girîng, zêdekirina hevkariyên ewlekarî yên Amerîka, Ewropa û NATO bi Îsraîlê re, zexteke nedîtî li Tehranê kir. Êrîşên mûşekî yên vê dawiyê yên Îranê li ser Israîlê, ku wek bersivdana kuştina fermandarên Feyleqê Pasdaran li Sûriyê hatin encamdan, bêtir hişyariyek ji lawaziya stratîjîk bû ne ji nîşandana hêzê. Ji ber ku Îran hem di dîzayn û hem jî di encamê de kêm bû û eşkere nexwest ku şer berfireh bibe.

Di teoriya lîstikê de, ev rewş dikare wekî celebek "lîstika astengkirina hevdu ya bêkêmasî" were hesibandin; Li cihê ku her du alî jî dizanin ku ger bikevin nav rûbirûbûnek berfireh, dê lêçûn neyên kontrol kirin. Îsraîl dixwaze herêma Îranê bigire, ne ku wê dagir bike; Û Îran, ku hay ji hêza leşkerî ya Tel Avîvê û piştgiriya navneteweyî heye, li şûna şerekî berfireh, hewl dide "kapasîteya tehdîdê" biparêze.

Ji ber vê yekê tê dîtin ku tevî êrîşên mûşekî, Tehranê jî hewl daye peyamên ku nîşan didin ku ew ne eleqedar in ku nakokiyan zêde bikin bigihîne Rojava. Heta dezgehên ragihandinê yên nêzîkî rejîmê jî hêdî hêdî tundiya diruşmên ku daxwaza jinavbirina Îsraîlê dikin kêm kirine û li şûna "dagirkirina Qudsê" zêdetir li ser "parastina eksena berxwedanê" radiwestin. Dibe ku ev zivirîna zimanî bibe pêşgotinek ji bo zivirînek stratejîktir.

Xamineyî baş dizane ku berdewamiya dijminatiya eşkere li hember Israîlê, bi taybetî dema ku welatên Ereb yek li pey hev berê xwe dane asayîkirina peywendiyan bi Telavîvê re, dikare Îranê wek yekane aktorê şerxwaz û paşverû li navçeyê bide nasîn. Tiştekî ku ne ji bo veberhênana biyanî, ne jî ji bo girtina pirsgirêka nukleer tê xwestin. Ji ber vê yekê, herçend duruşm di astên jêrîn de berdewam bin, lê di asta makro biryargirtinê de, dibe ku Komara Îslamî gav bi gav ber bi curek "rawestana nefermî ya şer" ve biçe; Rewşek mîna ya Koreya Bakur bi Koreya Başûr re heye.

Teoriya lîstikê dibêje ku di rewşên bêbaweriya bêkêmasî û metirsiya demdirêj de, lîstikvan carinan ji lîstikên vekirî vediguhezin "lîstikek bêdeng". Di lîstikên weha de, lîstikvanê qels nema gefên eşkere bikar tîne, lê li şûna wê hewl dide ku bi bêdengî pozîsyona xwe xurt bike û ji rûbirûbûna rasterast dûr bixe. Xuya ye ku Komara Îslamî jî ber bi modeleke wiha ve diçe, her çiqasî negotibe jî.

Ji vê perspektîfê de, eger rêkeftin di navbera Tehran û Waşîngtonê de çêbibin û sermayeguzariyên Amerîkayê li Îranê dest pê bikin, bi neçarî Komara Îslamî neçar dibe ku ne tenê di siyaseta xwe ya navxweyî de, lê di siyaseta xwe ya derve de jî xwe ji nû ve pênase bike. Di pratîkê de ne mumkun e ku bi Amerîka re têkilî bi dijminatiya vekirî ya li hember Israelsraîl re bimîne. Ev tê wê wateyê ku eger ne îro be, lê di demek nêzîk de, emê bibin şahidê kêmbûna gav bi gav dijminatiya eşkere ya Tehranê li hember Tel Avîvê.

Bi kurtî, ya ku pêk tê, ne aştî, ne lihevkirin û ne jî guhertina navxweyî ya Komara Îslamî ye. Belê, ew berhema zexta ku ji çar aliyan ve li ser vê sîstemê tê kirin – gel, aborî, tehdîda leşkerî û tecrîda navneteweyî. Di rewşên wiha de aqilmendî di şeklê zorê de derdikeve holê. Wekî ku di teoriya lîstikê de tê gotin: "Lîstikvanê qels dema ku nikaribe qaîdeyên lîstikê biguhezîne rola xwe diguhezîne." Û Xamineyî, dibe ku ji her demê bêtir, rola xwe diguherîne.

Desthilat û îdeolojiya zimanî li daxuyaniya bi gef a 800 êlîtên Îranî de

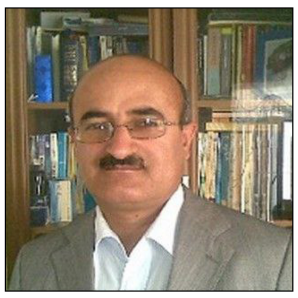

N. Dr. Rehîm Surxî

Beşa 1

destpêk

Tevgera netewî-giştî ya Rojhilatê Kurdistanê li pêvajoya geşekirinê de, mijûlê pêkanîneke nerim a aşîtîxwazaneya civakî de xwe wek pêkhateyek taybet bi mîratek dîrokî, siyasî, çandî û zimanî ve xwe dide xuya. Ev netewa bi pêkahateyên nasnamexwaziyê bi rêûya berhemanîna zimanî, devkî, hunerî, nîşandan û dîtinî li panatiya zimanî-cografî ya Kurdistanê de xwe da xuya.

Li roja 17ê Xakelêweya 1404 a Rojî de zêdetir ji 800 binav zana, hunermend, nivîskar û lêkoler û akademîsiyenên îranî li daxuyaniyekê de "Huşdarî" bi rêjîmê dan û rewatî bi serkutkirina Kurdan li rûpele nû ya ragihandin a "huşdarîdan"ekê de bi desthilata hikûmî dan û ev pêkhateya netewî û giştiya Kurd bi taybet li Newroza îsal de bi "qaurixkirin a hilkefta Newrozê ji aliyê taqimek" de binav kirin û bi etnîkîkirina hilkeftên civakî "wek gef û metirsiyek bi ser desthilatê, baladestiya zimanî û siyasiya xwe anîne hisêb.

Li vê daxuyaniya şqaş de jî, bi wêjeyeke regezperestane ya tejî sivikatî û gefa hikûmî li riwayet-şerîyet kevtiya îslamiya îranê bo serkutkirina vê xwenîşandana civakî, êmin û aşitîxwazane gerim kirin.

Kakila daxuyaniya bi gef

Li jêr navê "Pêşewazîkirin li Newrozê" ve bedbextane pêka hinek wêneyên belavkirî li parêzgehên rojava û bakûrê rojava lewane Kurdistan, ewê wek pêşewazîkirinek li Newrozê diqewime, şikandina Newrozê ji çêşneke mezin a niştimaniya îranî bi hilkefteke hûrdegeliya etnîkî, eşîretî û deverî û "mafê sirûştî" û "mafê bajarwedî" ya bajarwendiya îranî wek "mafê etnîkî" binav kirine û "li ser tayeke vê rûniştine û bilindahiya vê dibirin" ji esla 15 a yasaya bineretiya îranê derketine û bûne sedema "lawaziyta zimanê netewî û fermî yê îranê anku zimanê şaristaniyetî dêrîn, maqûl(Necîb" û bi tîpên farsî!!!

Ew kurtenivîsa serî, li risteyên pêkhatî ya deqa davuyanuiya gefxwarin a wan koma destbijêrkiriya Îranî ye ku wek xwe hatine nivîsandin.

Xuyakirina îdeolojiya zimanî li çarçoveya çandî û civakî de

Wek xalek bo baskirinê, tê gotin ku li serdema dagîrkirina Çekoslovakiyê ji aliyê yekîtiyûya Sowiyetê ve, kesek wek nîşandana nerizayetî, parçe kaxezek sipî ku ti tiştek li ser nehatibû nivîsînê, bilind kiribû û li hember hêzên Sowiyetê de sekinî bû, piledarekî Sowiyetê ço pêş û pê re got, ew çiye, kanê peyvên vê, bo ti tiştek li ser nehatiye nivîsandin, wî kesê Çêkî, pêre got: "Hewceyî bi nivîsînê nîne, hemû tişt rohn e".

Li vê daxuyaniyê de jî wan bi rohnî gotine ku wan ji pêgeha hêzê ve bi zordariyê dixwazin xwe bi ser me de bisepînin û bi serastî jî li wî cihî de em li hember desthilata wan ya xwesepên de sikirine. Wan li pêgeha desthilatê ku piştevaniya hemû damezraweyên hikûmî jî li pişt wan sekinîne, hêj hawara jinavçona ziman ji wan bilind bûye.

Ev yeka jî dide xuya ku pirsa ziman, bi çi qasek siyasî ye û bê berçavgirtin a hêza civakî û siyasî, nayê çareserkirin. Rastî ev e ku ti çareseriyeke siyasî û dariştina planeke zimanî nabe bi şêwazeke obcektîv li derveyî desthilat û îdeolojiyê bi veqetiyan ji hevrkiya hêzên civakî û siyasî bê çareserkirin û bighîje qonaxa vekheviya civakî.

Ev daxuyaniya gefxwarinê, hilgirê her 2 curên îdeolojiyên zimanî ye: anku hem ew cure îdeolojiya ku bi rêya kod an pêkhateya riste û peyvên zinam ve têne nîşandan û hem hilgirê curek îdeolojiya zimanî ye ku ji waê ziman ve ve, her bi xwe ye, anku biryar li derheq sînor, erk û çawatî û şêwaza bikaranîna ziman li pêwendî digel axivînerên vê de dide.

Ew cura duyem a "Îdeolojiya ziman li warê exlaqî û siyasî ve nîşandaneke xwecihîkirina sirûşt, pêkhate û bikaranîna ziman li cîhaneke bi komel de"(Irvine 1989) ku pêwendî bi "çanda zimanî" ya civakan ve heye û ziman wek nûnerê civaka bikarhêînerê vê tê dîtin, anku pirsgirêk digel zinamê vê nîne, belku pirsgirêk digel bikarhêner û axivînerên vê vê hene.

Lewma "Ziman wek pirsgirêk" tê dîtin. Pirsgirêkek bo vê desthilatê ku bi rêya pirîstîj anku hitbara zimanê xwe ve bi ser bindestkiriyên xwe de sepandiye. Civak bi hemû curên xwe ve xwediyê îdeolojiya zimanî ne.

civak li perwerdekierina zarokan, karên rojane û dijheviyên li navbera kesan de li hevrkiya li navbera hilkeftan û siyasiyan de, bandora îdeolojîka ziman bi ser wan de heye. Nîçandana îdeiolojiya zimanan hem bi rêya endamên asayî yên civakê û hem bi rêya damezraweyên fermî û êtîtan ve ên wek zanayên akademîk ve têne erêkirin û cîbicîkirinê.

Deqa vê daxuyaniyê, mînakek ji "kultûra zimanî" ya wan hilbijartiyên wek nûnerê netewa serdest, neku "mafê etnîkî" jî bo netewên bindestkirî bi rewa nabînin, belku bi gef û metirsî bi ser "zimanê şaristaniyet, dêrîn, maqûl(necîb) û bi tîpên farsî dihesibînin. "Kultûra zimanî" li pênaseya sînordarkiriyan ziman de anku peyv û rêzimanê wî zimanî de nîne, belku li cihek li agehdarî(li bîranînan, zanîna hevpar, an xeyal û hizrîna vê) ya komên zimanî de ye(Schiffman 2006). Bi giştî ew tiştane wek lêhûrbûnek li warê ziman ve ser bi çanda zimanên îdeolojiya zimaniya wan jî li wir ve seî hil dide, dide xuya.

Çanda zimnaî ya wan hilbijartî anku destnîşankiriyên nûneratî ya gotara netewa serdest dike ku li serdema çendîn kultûrî û çendîn zimanî de bi rêzekirina peyvên nirxpêdayî yên "zimanê şaristanî, dêrîn, maqûl û bi berxêr" bo zimanê farsî, zimanên din dêxe pileyeke nizimtir de û bi rêya zimanên bikêmînekirî ve hêcetan bo jêrdestkirina axaftinerên vê çê dike û heta li hindek beşên din de daxuyaniya xwe de komên civakê ku bi tenê bo ser nerîta çandî û dîrokiya xwe kom bûpne û keyfxweşiya xwe didin xuya, bi cudahîxwaz binav dike, da ku li jêr navê vê yekê de rewatiyê bi serkutkirin û tepeserkirina vê bide.

Helwîsta tepeserkaraneya wan kesan, nûneratiya gotarekê dike û çandeke zimanî ye, çimkî li çarşoveyeke çandî ve serî hil dide û nikare li vê kultûrê de ku li civakê de wek mîrat bo maye, jê qut bibe.

Ev perwerdeya 10an sale ya perwerdeya damezraveyên dewleta neteweya zal li piş wan e, pişta wan bi hêzê germe û li pêgeha desthilataraneya ji serwe bo0 xwarê digel netewên bindestkirî, reftarê dike.

Dom heye….

Danûstandinên navbera Amerîka û Îranê û senaryoyên wê

N. Elî Munezemî

Rejîma Îranê ku bi salan danûstandinên tewî Amerîka red dikir û bi gotina rêberê wê rejîmê, Ayetullah Xamineyî, digotin ku danûstandinên bi Amerîka re «ne aqilane, ne jîrane û ne jî rûmetdarane ne», lê li dawiyê ku dîtin lîstika wê carê ne rengê lîstika caran dide, gelek jî minetdarbûn ku ew danûstandin destpêbikin.

Danûstandinên dawî yên di navbera Amerîka û Îranê de li Omanê, bi gotina karbidestên Îranê nerasterast bûn. Bi gotina, herdu alî di odeyên cuda de bûn û rayedarên Omanî wek navbeynkar di navbera şandeyan de peyam vediguhastin. Di demekê de ku Îranê bi zelalî ev danûstandin wek nerasterast binav kir, çavkaniyên Amerîkî ew danûstandin wek rasterast binav kirin, ku hindek lihevnekirin li ser cewherê peywendiyan nîşan dide.

Ligor nûçeyên medyayan, mijarên sereke yên ku di van danûstandinan de hatine gotûbêj kirin ev in:

Bernama navokî ya Îranê: Amerîkayê nîgeraniya xwe ji zêdekirina meyandina Oraniyomê ji aliyê Îranê ve nîşan da û hişyarî da ku eger Îran bi 90% dewlemendkirina ku asta pêwîst bo berhemanîna çekên navokî ye, ew yek nayê pejirandin. Ewa li demekê de ye ku asta meyandina Oraniyomê ku di danûnstandinên berê de hatibû qebûlkirin, 3,67% bû. Rayedarên Amerîka bi caran anîne ziman niha ku Îranê Oraniyom heta asta 60% meyandiye, ew yek tenê bo armancên çekdarî ye.

Nakokiyên herêmî: Gotûbêjan herwiha bandora Îranê li ser hevalbendên wê yên herêmî û grûpên tundajo, wek Hizbullah, Hûsiyên li Yemenê û komên milîs ên li Iraq êxistin ber bas. Amerîka nîgeraniya xwe li ser potansiyela zêdebûna tundûtûjiyê li herêmê nîşan da. Ew yeka li aliyê zaf welatan ve bi tehdîd û hêriş li ser ewlehiya cîhanê û bi xasma di meydana aborî tê zanîn.

Ev danûstandinên li Omanê beşek ji pêvajoya berdewam ji bo kêmkirina rageşiya di navbera her du welatan de ye. Li gel ku ji ber krîzên herêmî demên berê yên danûstandinan qut bûbûn jî, her du alî îradeya xwe ya ji nû ve destpêkirina diyalogê nîşan dan, dema ku rejîma Îranê zanîn ku wê carê rêyek wan nîne û egera hêriş bo ser Îranê û hiloşandina rejîmê li her demekê zêdetir e.

Gera din a danûstandinan destpêka vê hefteyê li Romayê pêk hat û Oman hîn jî wekî navbeynkar tevbigere.

Ger danûstandinên di navbera Amerîka û Îranê de têk biçin, çend senaryoyên muhtemel hene ku pêşbikevin - hin ji wan pir bi tehlûke û giran in.

Zêdebûna metirsiya rûbirûbûna leşkerî

Amerîka û Îsraîl berî niha îşaret bi wê yekê kiribûn ku ewê rê nedin Îran çekên navokî çêbike. Eger danûstandin bi ser nekevin û Îran heta asta 90% dewlemendkirina Oranyumê (kapasîteya pêdivî bo çekên etomî) bidomîne, îhtimala êrîşên leşkerî li dijî navendên Etomî yên Îranê zêde dibe.

Ev yek dikare bibe sedema şerekî herêmî, nemaze eger Îran bî êrişkirina ser berjewendiyên Amerîkî an Îsraîlî rasterast an bi riya komên niyabetî ve bersiva wan êrişan bide.

Egera bikaranîna komên niyabetî ji aliyê Îranê ve:

Bandora Îranê li ser komên wek Hizbullahê li Lubnanê, Hûsiyên li Yemenê û milîsên cuda yên Şîe li Iraq û Sûriyê heye.

Ger danûstandin têk biçin, Îran dikare êrîşên alozker li herêmê zêde bike – wek nimûne li dijî baregehên Amerîkî, keştiyên li Kendavê, an jî armancên Îsraîlê. Amerîka ditirse ku Îran van koman ji bo zêdekirina zextên leşkerî û siyasî bikar bîne. Bo pêşgirtin li wan senaryoyan be jî, Amerîka û Îsraîl dibe plana wan bo hêrişa ser Îranê, bo pêşgirtin li tehlûkeyên wan hêzên niyabetî hebe.

Krîza navokî ya tevahî

Ger Îran bêyî çavdêrî û sînordarkirina bernameya xwe ya nuklerî berdewam bike, ev dikare bibe sedema qeyranek navokî ya wek li Koreya Bakur - ku civaka navneteweyî hêza bersivdana wê nebe.

Ev dê bibe sedema bertekên ajansa navnetewî a enerjiya etomî (IAEA), Yêketiya Ewropa û welatên cîran (nemaze Erebistana Siûdî ku dibe ku ji bo hevsengiya hêzê bi destxistina çekên xwe yên nuklerî xwe re bikin armanc

û bikevin nawa kêberkêya çekên etomî).

Sizayên dîplomatîk

Amerîka û Ewropa dikarin bi cezayên aborî yên din bersivê bidin, ku dê di encamê de zirarê bide aboriya Îranê ya jixwe tengezar bûyî.

Di heman demê de, Îran dê hewl bide ku têkiliyên bi Rûsya, Çîn û welatên din ên ku ji bandora rojavayî bi guman in xurt bike - ku dikare bibe alîkar ku di jeopolîtîka cîhanî de bloka nû ava bibe. Hevpeymaniyên stratejîk yên Îran-Chîn û Îran-Rûsya ewa demeke hatine avakirin. Ew yeka jî derdixe ku Îran gelek bi plan û tehlûke xwandinê bo stratejîya xwe dike û ew yeka dikare pêşeroja peywendiyên navnetewî bêxe astengiyên mezin.

Veger bo stratejiya “zexta herî zêde” anku hêrişa çekdarî

Ger danûstandin têk biçin, rêveberiya Trump dikare vegere guhertoyek “zexta herî zêde” bi armanca hilweşandina rejîmê û êrişa ser Îranê. Li ber ku ew hevpendiya navbera Rûsya û Îranê de, hatiye ku di dema hêrişa li ser her yek li wan, ew welatê din berewanî yê nake.

Êrişa Amerîka yan Îsraîl bo ser Îranê dikare bibe sedema aloziya navxweyî li Îranê û zêdebûna nerazîbûna gel, lê di heman demê de dibe sedema bersivek hîn bêtir otorîter a rejîmê. Lê ew yek nikare rejîmê xilas bike û xelk dikare rejîmê hilveşîne.

Her alozî û zextek bo ser rejîma Îranê, bandora xwe li ser Kurdan jî heye û dikare hem derfet û hem jî xeterên xwe hebin. Li encama wan nakokîyên niha di navbera Amerîka û Îranê de, eger ew danûstandin ser nekevin, îhtimala zêdetir leşkerîkirin û çavdêrîkirin li deverên kurdî ji aliyê Îranê ve heye. Rejîm pir caran ji serhildanên kurdan di demên krîzê de ditirse û bi zordestiya zêde bersivê dide.

Eger zexta ser Îranê zêde bibe, yê carek din rejîm bo çawtirsandina xelkê, dest bide girtin û binçavkirina xelkê û bi xasma di nava neteweyên bindest de. Li ber ku rejîm her gav wan neteweyan bo xwe xeter dibîne.

Derfet û metirsî li ser opozisyona Kurdî: Eger rejîm bi awayekî berçav lawaz bibe, dibe ku derfetek bo kurdan were pêş ku bikarin Rojhilatê Kurdistanê rizgar bikin. Lê ji bo vê yekê serkirdayetiya kurdî ya bihêz, yekgirtî û rewa hewce dike – tiştekî ku di qada siyasî ya perçebûyî ya îroyîn de dijwar e.

Bala navneteweyî

Têkçûna danûstandinan û zêdekirina balkişandina li ser mafên mirovan li Îranê jî dikare daxwazên Kurdan di forumên navneteweyî de zêdetir bide xuyakirin.

Encam

Kurd dibe her gav bo hemû senaryoyan xwe hazir bike û li gor wan bername û planên xwe hebin. Kurd wek aktorek xwedî bandor, dibe cehdê bike ku li ser rewşekê de, xebata xwe pêş bêxe û bêyî ku çarenivîsa xwe bi pirs û nakokîyên dewletên din bi Îranê re girê bide, wan derfetên ku têne pêş di berjewendiya xwe de bikar bîne. Bo wê hindê jî erkê rêberîyê erkek qurs e û tenê rêberiyek xwedî plan û jîr dikare bin barê wê erkê de serbilind derkeve.

Ji Newroza Kurdistanê, heta pênûsa Omanê

N. Serbest Urmiye

Pêşgotin

Dagîrkarî êdî ne tenê di rêya leşkerî û danîna sînorên siyasî de dimeşe; belku hevdemî modernîzmê, pêngavên bilindtir havêtine û di asteke berfirehtir û di rengê "desthilatdariya çandî" de derdikeve. Armanca dagîrkariya nûjen kirî tenê ax û semyana gelan nine, belku hizir û raman, dîrok û ziman û bi tevahî sembolên neteweyî dagîr dike. Ji dest bi ser de girtina govend û cil û bergên kevneşopî ve bigire heya tevlîhev kirin û ji nû ve pênasekirina cejin û xwedî derketin ji hêmayên siyasî û neteweyî yên gelên din, berhem û armanca desthilatdariya çandî di pêvajoya dagîrkariya nûjen kirî de ne.

Du mînakên pêvajoya dagîrkariya nûjen kirî ên ku di van salên dawiye de zêde balkeş in, yekem hewildana sîstematîk a tunekirina nasnameya neteweyî ya Newroza Kurdistanê û ya din jî dizîna pênivîsa danûstandinên nerastewxwe yên rejîma Îran û Amerîkayê li Omanê ji aliyê Kazim Xerîbabadî ve ne. Di nihêrîneke savîlke de, dibe ku ev her du mînak bi hev ve nehên girêdan, lê di nihêrîneke felsefî de, her du jî berhema lojîkekî hevpar in: xwedî derketina bêyî dahînan, dane xuyakirina bêy bingeh û mîratgiriya bêy bê mîrat.

Newroz, Cejneke kevneşopî yan daxuyaniyeke şaristanî?

Cejna Newrozê ku di dîroka şaristaniyeta mirovahiyê de yek ji kevintirîn cejnên naskirî ye, ji çavkaniyên Zagros'ê diherike. Her çend ku di çîrokên bê bingeh ên şahnameya Firdewsî ye Farids de, hewil hatiye dayîn ku ji esil û bingeha xwe were dûrxistin û aloz kirin, lê di esla xwe de Newroz, daxuyaniya şaristaniyet û semola sereke ya nasnameya neteweyekê ye ku serbarê zext û siyasetên bişavtina neteweyî û hewlên berdewam ji bo bê naverok nîşandana wê, ew wê bi nîşana hişiyarbûn û yekîtiya xwe li hember dagîrker de penase dikin.

Pêvajoya alozkirin û dagîrkirina Newrozê

Herçend ku Cejna Newrozê di Komara Îslamî ya Îranê de wek e"cejna neteweyî" hatiye nasandin, lê belê di pênaseya fermi ya rejîmê de ji nasnameya neteweyî û herêmî ya rastîn hatiye vala kirin û di rûmeteke sexte û derevîn yê hikûmetî de tê nîşan dayîn. Ji Zagrosê sêvî kirine û navê Kurd û Kurdistanê li ser hatiye rakirin. Dizî û dagîrkariya han di medyaya giştî ya rejîmê de û bi lidarxistina gellek bernameyên bê naverok û pûç, hatiye fermi kirin û ji bo dest bi ser de girtina Newrozê û bê îradekirina ziman û hêmayên neteweyî yên Kurdî di afirandin û xwedî derketina Newrozê de, hemû hewilek tê dayîn.

Demekê lojîka dagîrkeriya çandî xwe bihêztir nîşan dide ku di doma pêvajoya han de û ji bo dest bi ser de girtina Newroza Kurdî, 800 bi nav ronakbîr û dîroknasên Îranî, hayîdariya metirsiyekê dane rejîmê. Di ramana wan de birêveçuna Newrozê li Kurdistanê û bê dengiya rejîmê, gefan li ewlehî û yekîtiya neteweyî ya Îranî dike û nasnameya cuda û herêmî diafirîne. Li gor dîtina wan, Newroz ji cejneke mezin a neteweyî ya Îranî yê bûye rê û resmeke biçûke etnîkî, eşîretî û herêmî.

Ji agirê Newroza Kurdî heta pênivîsa Omanî, ramanek û tevgerek

Di heyamê yekemîn danûsitandina ne rastewxwe ya rejîma Îran û Amerîkayê di hefteya derbasbûyî de, Kazim Xerîbabadî, cîgirê wezîrê kar û barên derve yê Îranê, di pêngaveke naşaristanî de, pênûsa dîplomatîk a dewleta Omanê dizî û bi xwe re anî Tehranê. Ev kiryar, di demeke kurt de di medyayên cîhanî de hate şermezar kirin, lê di medyaya aliyên tundajo yên rejîmê ve li nava Îranê de weke "şanazîya neteweyî" hate vexwandin. Lê ya ku hate paşguh xistin, faktera veşartî ya vê tevgerê bû: dagîrkirina sembolan bêyî beşdariya rastîn di pêvajoya afirandina wan de.

Xerîbabadî, ne endamê serek yê şanda danûstandinê bû û ne jî roleke navendî di wê civînê de hebû. Lê bi hilgirtina pênûsa han, di rastî de peyameke girîng da raya giştî:" Heke hêza pîrozkirina çewtî û şaşitiyan li pişta te be, tu dikarî bibî xwediyê hemû tiştekê". Çawa ku Newroz ji gelê kurd tê dizîn, dema medya, hêz û dezgehên fermî di destê wan de bin.

Dagîrkirina çandî, Xwedîderketina bê afirîner

Dagîrkariya çandê hewil nade ku rêya tunûtîjiyê bide pêşiya xwe. Belku, di rêya medya, ji nû ve nivîsandin û berevajîkirina dîrokê, tunekirina zimanên neteweyî û fetisandina çanda gelan de dimeşe. Bi wî awayî çanda dagîrker dibe xwediyê tiştekî ku bi xwe berhem neaniye.

dizîna Newroza Kurdan mînaka zelal a vê pêvajoyê ye. Çawa ku Xerîbabadî ne xwediyê pênivîsa danûstandinên Omanê bû û ne jî ev berhem anî bû, cejna Newrozê jî ne berhema îdeolojiya olî ya rejîma Îranê ye û ne jî dikare bi vegotina çîrokên bê naverok ji nû ve bi terzê faşîsm û ronakbîrên Îranî were pênasekirin.

Encam: Rastî nahê dizîn

Hem Newroz û hem jî pênûs du hêma ne. Yek hêmaya dîrokî û neteweyî, ya din jî hêmaya dîplomasiya cîhanî. Lê di herduyan de, rastiyek hevpar heye: hêmayên bê bingeh tenê emrazên destan e.

Çawa ku heke pênûsa han di danûsitandinan de rola xwe tune be, tenê pênivîs e, Newroz jî bêy neteweya Kurd ku hertim ew zindî ragirtiye, tenê rojek e di salnameyê de.

Tenê rêya aramiyê pêkvejiyan e

N. Ûrarto Dilşîn

beşa 1

Di nav wan aloziyên siyasî û civakî de ku li hinek herêmên Îranê derketine holê, rola erênî ya gelê Kurd di vê qadê de herdem diyar û berbiçav bûye. Yek ji wan bajarên ku bi zelalî sembola pêkvejiyana neteweyên cuda ye, Urmiyeya dilê Kurdistanê ye. Di dirêjahiya dîrokê de, ev bajar bûye şahidê pêkvejiyana aştiyane û rêzgirtina ji hevdu, di navbera Kurd û Azeriyan de.

Ruhê aşîtîxwaziyê yê Kurd hertim wek yek ji taybetmendiyên serekî yên gelê Kurd hatiye naskirin. Kurd ne tenê li Kurdistanê, belku li herêmên din ên Îranê jî hertim bi kiryar rêz ji netewe û olên din re nîşan dane. Pêkvejiyan li ser wê xaka pîroz, ne wek pirsgirêkeke civakî, lê wek bingeheke çandî û exlaqî di jiyana rojane ya gelê Kurdistanê de hatiye destnîşankirin û girîngî pê hatiye dan.

Lê niha, di rewşeke wiha de ku rejîma desthilatdar li pey parçekirin û çêkirina netebahiyên civakî ye, ev pêkvejiyan ketiye metirsiyê de. Hinek komên panturkîzmê yên ku girêdayî rejîmên tundrew in, bi bikaranîna diruşmên nijadperestane û afirandina rewşeke dijminane, hewl didin ku Kurd û Azeriyan berdan cane hevdu.

Bi rastî tenê rejîm e ku ji van nakokî û parçekirinan sûdê werdigire. Rejîmek ku bi rêya çêkirina qeyranên civakî û siyasî, dixwaze bala gel ji pirsgirêkên rastîn ên welat dûr bixe. Pirsgirêkên aborî, siyasî û zextên cîhanî ew qas in ku rejîm niha di hemberî wan pirsgirêkan de têkoşîn dike, û ji her amûrekê, bi taybet çêkirina cudahiyê di navbera neteweyan de, ji bo parastina hebûna xwe sûdê werdigire.

Pêkvejiyana Dîrokî ya Kurd û Azeriyan: Nimûneyek ji Yekîtî û Rêzgirtinê

Ji demên kevnare ve Kurd û Azerî li bajarekî wek Urmiyê bi awayekî aştiyane bi hev re jiyane. Ev pêkvejiyan ne tenê wek diyardeyeke civakî, lê belê wek beşek ji dîrok û çanda herdu neteweyan tê dîtin. Li Urmiyê, ku dilê Kurdistanê ye Kurd û Azerî pêkve jiyane, û di qeyran û astengiyan de bi hev re bûne heval û piştgir. Ev têkilî ne tenê di jiyana rojane de, lê di hevkariyên aborî, çandî û civakî de jî bi zelalî xuya ye.

Li wî bajarê bedew, cudahiyên neteweyî û zimanî qet nebûne asteng ji bo hevkarî û yekîtiyê. Zewacên di navbera Kurd û Azeriyan de nimûneyeke nêzîk a pêkvejiyana van herdu neteweyan e ku di dirêjahiya dîrokê de bûye rêbazekî xwezayî.

Ev têkiliyên çandî û malbatî bingeheke xurt ji bo yekîtiyeke mezintir di navbera herdu neteweyan de çêkiriye, û hê jî wek modeleke serkeftî ya jiyana hevbeş li Îranê tê naskirin.

Sûdwergirtina Rejîmê ji Nakokiyan ji bo Parastina Desthilata xwe

Rejîma desthilatdar a Îranê hertim hewl daye ku bi zêdekirina parçekirinê di navbera neteweyan de, di nav de Kurd û Azeriyan, bala gel ji pirsgirêkên sereke yên welat dûr bixe.

Panturkîzm, ku wek amûreke siyasî ji aliyê hinek koman ve tê belavkirin, bi rastî hewlek e ji bo çêkirina netebahî û cudahiyê di nav gel de, bi taybetî li wan herêman ku pêkvejiyana çend neteweyî û civakî bi awayekî serkeftî pêk hatiye.

Rejîm ji van aloziyan sûdê werdigire ji bo parastina hêza xwe, çimku ev parçekirin dihêle ku gel li şûna têkoşîna li dijî pirsgirêkên aborî û siyasî, bi hev re mijûl bibin.

Bi rastî, ew kesên ku dixwazin di navbera Kurd û Azeriyan de nakokiyê çêkin, tenê berjewendiyên rejîmê pêk tînin, çimku ev cudahî û nakokî dikare hêza yekgirtî ya gelan li dijî rejîmê lawaz bike.

Aşîtîxwaziya Gelê Kurd: Pilanek ji bo Pêşerojeke Ronîtir

Gelê Kurd bi taybetî li Urmiyê, hertim nîşan daye ku girêdanên civakî û çandî ji bo wan xwedî nirxeke bilind in. Bi rastî, aşîtîxwaziya gelê Kurd wek bingeheke çandî û civakî di dirêjahiya dîroka jiyana wan di Îranê de hatiye naskirin.

Kurd bi taybetî li Urmiyê, hertim di nav hewldanê de bûne ji bo afirandina rewşeke aram û rêzdar ji bo neteweyên din. Ew di demên qeyranan de, ne tenê li rex hevherêmiyên xwe, lê digel neteweyên din jî rawestiyane.

Ev taybetmendî, çi di têkiliyên rojane de, çi di têgihiştina hewcedariyên civakî de, bûye sedem ku gelê Kurd hertim wek parêzvanên aştiyê bêne naskirin.

Ev aşîtîxwazî di asteke neteweyî û civakî de dikare bibe xaleke veguherînê ji bo pêşerojeke ronîtir.

Gelê Kurd bi têgihiştina xwe ya bilind a çandî, hertim li pey parastina têkiliyên aştiyane bi Azeriyan û netewên din re ne. Lê belê ji bo gihiştina ji vê armancê, pêwîst e ku ji siyasetên têkderane ên rejîmê dûr bikevin, û bi hev re ji bo pêşerojeke baştir têbikoşin.

Pêşerojeke Hevbeş: Piştrastbûn bi Nirxên Mirovî û Çandî

Gelên Kurd û Azerî li Urmiyê û deverên din ên Kurdistanê divê bînin bîra xwe ku tenê bi yekîtiyê dikarin rê li ber wan xeteriyan bigirin ku rejîm û hêzên tundrew ji bo wan çêkirine.

Ji bo gihiştina bi pêşerojeke ronî û domdar, pêwîstî bi piştrastbûn bi nirxên mirovî, çandî û civakî heye.

Yekîtiya di navbera Kurd û Azeriyan de ne tenê divê bê parastin, lê divê bê xurtkirin jî, da ku ti kesek bi bikaranîna siyaseta parçekirinê nekare vê girêdanê bişkîne.

Di vê rêyê de, ronakbîr, elît, partiyên kurdî û azerî û herwiha kesên navdar ji herdu neteweyan divê rola xwe bilîzin. Hişyarkirin û ronîkirina derbarê xeteriyên parçekirinê û girîngiya pêkvejiyana aştiyane divê di serê bernameyan de be.

Gelê Kurd û Azeriyan divê bizanibin ku tenê li rex hevdu dikarin li hember gefên derveyî û navxweyî bisekinin û ji van qeyranan derbas bibin.

Dom heye

Nerîna

“Mesûd Barzanî”:

“Pêkvejiyan û lêborînî şanaziyek e mezin a gelê Kurdistane ye û divê ew bê parastin û dewlemendkirin.”

“Benjamin Netanyahu ”:

“Ez dê qet destûrê nedim ku Îran çekên navkî bi dest bixe”

“Nêçîrvan Barzanî”:

“Herêma Kurdistanê dê wekî welatekî pirrengî yê bihevrejiyanê bimîne”

“Donald Trump ” :

“Ez naxwazim Îran çekên navkî bi dest bixe”

Keçeke Kurd, histûnên dagirkariya Tehranê dihejîne

N. Eskender Ceiferî

Pexşan Ezîzî, heman keça Kurd e ku kariye histûnên Tehranê bihejîne. Birayê Pexşan Ezîzî dibêje “Ew bi 3 sûcên nakok bi darvekirinê hatiye sizakirin.”

Dîwana Bilind a dagirkariya Îranê daxwaza ji nû ve darezandina girtiya siyasî ya Kurd a bi navê Paxşan Ezîzî red kir. Ew xebatkara civakî herî dawî bi sûcdariya “rêveberiya serhildana çekdarî ya li dijî dagirkar” sizayê darvekirinê lê hat birîn.

Li gor ku Aso Ezîzî birayê Pexşanê dibêje, Dîwana Bilind bêyî ku dosyeyên li ber destên dadgehê lêkolîn bike, daxwaza duyemîn a darezandinê red kiriye.

Parêzerê wê jî dibêje parastin bi tevahî wekî “bêbingeh” hate redkirin - her çend redkirina bêbingehîn bêyî lêkolînkirina belgeyan yasayî nîn e. Pêvajoya serîlêdanê tenê sê rojan li ber xwe da, du ji wan rojên bêhnvedanê yên fermî bûn.

Ev jî nîşanek din e ku sedem û belgeyên ku ji aliyê malbatê ve hatine şandin bi têra xwe neketine ber lêkolînê.

Li gorî Aso Ezîzî, di dozê de nakokiyên eşkere hene: xwişka wî zêdetirî deh salan wekî xebatkara civakî ya xwebexş li kampên penaberan li Başûrê Kurdistanê û Rojavayê Kurdistanê kar û xebat kiriye, û bi rêxistinên navnetewî yên wekî Xaça Sor û rêxistinên alîkariyê yên Swîsê re hevkarî kiriye. Di pêvajoyê de belgeyên têkildar hatin pêşkêşkirin. Lê belê, di çarçoveya lêpirsînê de, Paxşan Ezîzî li pey hev bi endambûna di sê grûpên bi temamî cuda de hat tometbarkirin: Pêşî Partiya Karkerên Kurdistanê (PKK), piştre têrorîstên “Dewleta Îslamî” (DAIŞ) û di dawiyê de endametiya Partiya Dêmokrat a Kurdistana Îranê (PDKÎ).

Li gorî malbata Ezîzî, ev îdiayên lihevnehev vê pirsê derdixîne holê ku gelo bi awayekî cidî lêkolînek li ser rastiyan hatiye kirin yan na?!

Di 4ê Tebaxa 2023an de, Pexşan Ezîzî ji aliyê hêzên ewlehiyê yên Tehranê ve hat girtin û piştî çend mehan lêpêçînê, ji bo beşa 209 a girtîgeha Êvînê hat veguhestin. Di heman demê de, dadgehê bavê wê bi navê Ezîz Ezîzî, xuşka Pexşanê bi navê Pirşeng Ezîzî û xezûrê wê bi navê Husên Ebasî bi îdiaya “alîkariya Pexşanê ji bo revê” bi salek girtîgehê siza kir. Dadgeha Pêdeçûnê jî ew biryar erê kir.

Di dema binçavkirina wê de, ne Paxşan Ezîzî û ne jî endamên malbata wê yên girtî ne bi parêzer û ne jî bi cîhana derve re têkilî nedanîbûn.

Piştgiriya yasayî wê demê karî were organîzekirin, ku lêpêçîn bi dawî hat. Aso Ezîzî dilgiraniya xwe tîne ziman ku rêjîm bi qestî dixwaze bi darezandina girtiyên siyasî peyamekê bide.

Di berdewamiya axaftina xwe de wiha got: “Bi salvegera şoreşa ‘Jin, Jiyan, Azadî’ re em roj bi roj sizayên tund dibînin. Xuya ye ku Îran dixwaze bi tundî bersivê bide her cure nerazîbûnekê. Bi taybetî ji bo tirsandina tevgera jinan.” Malbata Ezîzî ditirse ku sizayê darvekirinê yê Paxşan di demek nêzîk de were cîbicîkirin.

Pexşan Ezîzî di nameyek vekirî ya ji girtîgeha Êvînê ya di 21ê Tîrmeha 2024an de bi sernavê “Redkirina Rastiyê û Altêrnatîva Wê” basa şert û mercên girtîgehê kir. Wê êşkenceya sîstêmatîk a di odeyên takekesî de vegotibû û ragihandibû, ku çend caran ew biribûn ber mirin û daliqandinê, li destên wê û hestiyên wê dabûn heya dema ku hişê xwe winda bike, bêrêzîkirin û îşkenceya derûnî jî, beşeke din ji îşkenceyan e.

Êşkencekarên wê jê re digotin “cudaxwaz”, “wekî kurdek, welatiya pileya duyemîn” û “wek jinek şêtek civakî”. Di nameya wê de wiha hatibû gotin: “Ji bo desthilatdariya navendî, em piçûk û ne girîng in - lê ji bo darezandinê, em herî mezin û giran in.”

Pexşan Ezîzî yekem car di 16ê Mijdara 2009ê de, di xwepêşandaneke xwendekarên Kurd de li Tehranê hat girtin. Wê demê xwepêşandan li dijî sizayên darvekirinê yên girtiyên siyasî yên Kurdistanê dihatin kirin. Piştî ku ew 4 mehan di girtîgehê de ma, bi barimteyê hat berdan û piştre jî welat terikand.

“Kurdên Dumilî (Yarsanî-Elewî) kengî û çawa ji Êzdatiyê qut bûne”

N. Kemal Tolan

beşa 1

Nivîskarê rêzdar kekê Wasfî Xana Êzdî Hekarî di vê pirtûka xwe* de dide xwanê û dibêje, “piraniya Kurdên Dumilîaxêv û Kurdên Kurmancîaxêv li herêmên cîran girêdayî Elewîtiyê ne ku di demên pêşiyê de peyrewên Ezdantî-Yezdantiyê bûn. Ji ber ku kum û kefiyên wan sor bûn civakên derdor ji wan re Kurdî sor, tirkan jî jê re Kizilbaş gotine.

Elewiyên şopgirên Elî, ew in yên ku ji agirperistiya Yezdanîtiyê derketine. Xirîstiyanên ku di serdemên dîroka navîn de behsa wan tê kirin, şopgirên rêberê şoreşgerê Kurd ê tevgera Xoremî ne, ku di serdema navîn de bi peyrewên xwe re li Anatolyayê bi cih bûne. Piştî wê serdemê demeke dirêj civaka Xoremî ya Kurdên Êzdî yên di pêşengiya Babek û Narseh de li ser du milan hatine dabeş kirin. Mileke wan li ser dînê kalbaban ê kevnar Êzdîtiyê mane û milê dinê wan ê Yarsanî- Elewî û Nusayrî qulipîne baweriya Elewîtiyê. Bi vî awayî navê Dumilî kete ser vê civaka Kurd a Xoremî.

Mehrdat R. Îzady di vî derbarî de weha dibêje. Di destpêka sedsala 9’ emîn a dîroka Kurdistanê de jî lûtkeya tevgerên dînî yên ku bi navê Mezdek di dawiya serdemê Sasaniyan de destpê kirine. Du pêşengên bi navê Babek û Narseh di bin navê “Xoremîye” yê de pêşengiya tevgerê kirine.

Babek P.Z. di salên 817’ê de, di çarçoveya Xoremiyê (Horemî-Horaman) de li Azerbêcanê dest bi tevgerê kir. Bi daxuyaniya xwe ya qasidê Xwedê ye li dijî xîlafeta Ebasiyan serhildaneke sedsalî destpê kirin. Bi rastî jî Babek tenê sernavek bû ku li mirovekî şoreşger hatibû dayîn. Navê wî yê rastî Hesen bû. Pir gengaze ku Babek guhertoyek biçûktir a bab e ku tê wateya qasidê Xweday. Ji ber wê yekê, Babek bi îhtîmaleke mezin tê wateya “qasidê Xwedayî yê biçûk.” Nexwe ji wî re Hesen gotine.

Digel ku her tim teqez bû ku girêdanên dînî yên Babek wekî peyrewê Ezdatiyê ye û eslê wî yê nîjatî jî diyare ku Kurd e. Narseh li Başûrê Kurdistanê ku dilê dînê Kurdan ê xwecihî Yezdanîzmê bû li hember xîlafeta Ebasiyan serî hilda û tevlî hêza Kurd a Babek bû.

Her wekî ku dîroknasê misilman Tebarî jî nivîsiye, artêşa xîlafeta Ebasiyan di salên 833’yan Z. de şêst hezar alîgirên Narseh kuştine paşê karine wî têkbibin. Narseh bi piraniya şagirdên xwe yên sax mayî ve fitilî û xwe spart axa Bîzansê ku li wir jî yekîneya Kurdan a Qeyser Theophilus ava kir. Artêşa Theophilus ji bo alîkariya tevgera Babek ku ji hev belav dibû, di salên 838. Z. de êrîşî axa xîlafeta Ebasiyên misilman kir (Rekaya 1974, Rosser 1974) Lê belê destwerdana Theoplius bê fêde bû, ji ber ku Babek ji hêla Ebasiyan ve hatibû têkbirin.

Bîzansan şoreşger Narseh û peyrewên wî li Pontosê li bakûrê Anatolyaya navendî bi cih kirin. Çavkaniyên Bîzansî diyar dikin ku ew herêm ji bo ku penaber karibin di nav gelê xwe de bi cih bibin hatiye bijartin (Bury 1912) Ji ber vê yekê civaka kevnara Kurd a li Pontosê, divê heta nîveka sedsala 9’an (tevî ku bûye Xirîstiyanî jî) nasnameya xwe ya Kurdî bi têra xwe parastiye ku Bîzansiyan Narseh û koma wî ya ji Başûrê Kurdistanê wekî gelê Kurd ê Pontos bihesibînin.

Tevgera Babek a Yezdanî û hebûna Kurdan a girseyî li Azerbêcanê rasterast bi qonaxa berê ya tevgerên gelê Kurd ve girêdayî bû. Nêzîkî destpêka sedsala 4’emîn a P.Z. de, di encama koçên bi sedsalan ên civakî-aborî de û her weha şert û mercên baş yên civakî-aborî de Bakûrê Kurdistanê û rojavayê Kurdistanê kete serdemeke mezinbûna serjimarê.

Piştî derketina Îslamê di sedsala 7’emîn de, ji Kurdistanê koçberên bi hêz wekî qraltî û mîrektî li cihên derveyî axa Kurdistanê ya resen jî hatin ser desthilatdariyê. Hin ji xanedanên Kurdan yên herî girîng jî Buweyhî û Deylamî yan jî Dîlamî bûn. Koka Deylemiyan li herêma jorîn a Dîcleyê li Anatolyayê bû ku neviyên wan ên îroyîn, Kurdên Dumilî (Zaza) yên îroyîn in.

Her çend Elî û navên wî yên nûjen ên hevpar di dînî de cihekî girîng digrin jî, Elewîtî dînek bi tevayî ne, Îslamiye û beşek ji Ezdantiyê ye. Çand û baweriya wan pir nêzîkî Êzdatiyê ye. Elewîtî îro ji hêla gelek erebên Sûrî ve jî sedî 13 ji nifûsa dewletê pêktê. Li vir pitir bi navê Nusayrî têne naskirin û li Laziqiyê û Tertûsê yên li herêma peravê ya Sûriyeyê ne. Demekê, gelek Kurd li wir dijiyan. Kurd îro ne tenê li bakur, li rojhilat jî herêma ku ber bi bajarê Hema yê ve dirêj dibe, tên dîtin. Erebên Elewî ji Kurdên bişaftî û tevlîheviya Kurd û Ereban in. Serokê niha yê Sûriyê Beşar Eshed Elewiyek Nusayrî ye.

Di serdema desthilatdariya Fransayê de, herêm ji ber vê taybetmendiya baweriya Elewî xweser hat pejirandin. Gelek Tirkmenên Tirkiyeyê ku cîranên Kurdan’in li bajarên wekî edene, Sêwaz, Tokat û Amasyayê yên nêzî çiyayên Toros û Pontosê jî baweriya xwe bi Elewîtiyê tînin. Li vir berevajî Sûriyê, Elewiyên Anatoliyê yên ne Kurd bi giranî tirkperwer in, ne Kurdên bişaftine. Li gel Elewiyên Kurd, van Tirkmenan pişta hêzên çekdar ên ku zayîna Sefewiyan Xurtir kirin. Îro qasî Elewiyên Kurd, Elewiyên Tirk jî hene.

Kurdên Şebekî yên ku bi Bajalanên Yarsanî re li başûrê rojhilatê Mûsilê li Kurdistana Navîn cîran in, di heman demê de Elewiyên Dumilî ne. Çanda elewiyan ji gelek aliyan ve nêzîkî ya Êzdiyan e. Çawa ku di hin eşîrên Êzdiyan de, hin kevneşopî hene, Elewiyên Dumilî jî heman kevneşopiya kevnar a Îranî ya dema perestina Xwedayî de Şûrê xwe li erdê di şitilînin. Mark Skys, di sala 1908’ê de di nava eşîrên Dumilî yên ku ev kevneşopî parastine de vana rêzdike: Bosîkan, Kûryan û dîsa Zekirî, Mûsî û Sarmî lê zêde dike ku sê eşîrên dawî di heyama navborî de êdî ev kevneşopî nekirin.

Heredod dibêje: ku heman kevneşopî di nava Îskît û Sarmatiyên Îranî de xizmên Kurdan ên gelên din ên Îranî li Ûkraynayê nêzî du hezar û sêsed sal berê hatiye dîtin. Her weha di nav eşîra Dumilî ya Sarmî û Sarmatiyan de wekheviya navan balkêş e. Sembola şûrê di erdê de şitilandî, an jî kevirê bi heman şêwazî, bêguman dişibe Qralê Brîtanî Arthur û şûrê wî Excalîbur. Ihtîmaleke mezin heye ku ev her du bi hev re girêdayîne.

P.Z. di sala 175’ê de Împaratorê Romayê Marcus Aurelius ji Sarmatiyên ku ji Pannonia (Macarîstana îroyîn) berhev kiribûn, ji bo li Îngilîstan û Skotlandayê navê fermandarê wan Lucius Artorius Custus bû, xizmetê bikin liqeyek ava kir. Li gorî Nîkel, hêmanên bingehîn ên vê kevneşopiyê ji aliyê van Sarmatiyan ve hatine Brîtanyayê, Çîroka heyî ya Excalibur dibe ku dişibe wê baweriya Elewiyên Dumilî. Xuya bû ku di sedsalên 15. û 16. de, di wê rewşa aloziya mirovan de pêşketina Elewiyan roleke girîng lîstin.

Destkeftiyên demografik ên bêhempa yên ku Kurdan di navbera salên 1400 û 1520’î de bidest xistine, ji ber wê yekê ye ku gelek eşîrên Tirkmen ên li Anatolya û Kafkasyayê berê bi serfirazî derbazî Êzdanîtiyê bûne.

Mînorsky radigihîne ku îro jî ev eşîra qralê Tirkmen, ku berdewama Xanedaniya Pezereşan a (Kara Koyunlu) li Azerbêcana Sovyeta berê û Îranê dijîn, bi Êzdantiyê bawer dike.

Dom Heye

(Ev nivîs tenê nêrînên şexsî yên nivîskar derdixe pêş û temsîla nêrînên Agirî nake.

Tenê yek klîk

N. Vênûs Fayêq
W. Hesen Mukerem

Weke ba, baran, jiyan bi xwe, riya xwe bigre, nesekine, bi her kesî re be û li çavnhêrî ti kesî nemîne.

Ji ber ku heya ku tu li bendê bî, jiyan derbas dibe! Ez nû hatim Hollandayê, hevalê min ê yekem ê Hollandî bi vî rengî morala min bilind dikir.

Wî tiştek ji min re digot, û hişê min li cîhek din bû. Belê, divê jiyan ne bi dirêjahî, bi kûrahî û dewlemendiya ezmûnê were pîvandin.
Bi destkeftî û heta têkçûn, hilbûn û daketin.

Cudatî ev e. Holandî bi qasî me ji zimanê êşê fam nakin. Şerê dawî yê ku Ewrupî bi bîr tînin, Şerê Cîhanê yê Duyemîn e, û wan bi dehan dersên nedîtî hiştin digel bidawîbûna şer, hewl û têkoşîna xwe xistin pêş bo avedankirina bajaran û qerebûkirina xelkê...

Ew qasî me digel koçberî û derbideriyê rûbirû nehatine, lê li şûna her têkçûnekê ders dane neviyên xwe.

Her tim li ser xweşkirina welat û danasîn û pêşixistina welat hewlên berfireh didin.

Di rojên neteweyî de, ew cilên xwe yên neteweyî ji dolabên xwe derdixin û mîna ku di rojên berê de jiyane, li xwe dikin, bêyî destkarîkirina resenayetiyê, ji ber ku ew cem wan pîroz e.

Xortên wan çiqas li rapê guhdarî dikin ewqasî bi hunera xwe ya resen dizanin.
Ji bo wan, welatparêzî bi hildana cixareyekê li kolanan dest pê dike.
Ji bo tîmê futbolê û rengê porteqalî ku sembola Mîrê wan e dimeşînin. Pesin ji bo mamoste, karker, zanyar, paqijkerên kolanan, nivîskar û herî dawî jî siyasetmedarên wan e.

Ev li vir û wira ne haevberkirinek e, ji ber ku yek klîk te digihîne dawiya cîhanê, bê vîze, bilêtên balafir û trênan bi yek klîk berbi Sîdney, Washington, Tokyo, London û Parîsê, û bi serpêhatiyên gelan re nas dibî.

Wê demê hûn dipirsin çima em hê jî bi awayekî rûsalî dijîn û kûr li jiyanê nanêrin.

Em ku xwe weke nifşekî bêbext pênase dikin, gelek şerên ku salên herî xweş ên ciwantiya me xera kirine û rengê pembû di kulîlkên xeyalên me de hilweşandine, jiyane.

Lê niha nifşek heye ku nizane welatparêzî çi ye, nizane şoreşgerî û pêşmergetî çi ye, nizane koçberî, revîn, veşartin û nîgeran çi ye, Serbazê leşkerê winda jî çi ye.

Ez gelek caran bêyî ku kûr bifikirim, min gazind ji ciwanan kiriye. Lê ciwan hene ku bi şev û roj li telefonên destan û tabletên xwe digerin da ku bi wan re qala jiyanê bikin bi reşbîniyê behs dikin.

Heger tu wan telefon û tabletan rakî, wisa dixuye ku te di demekê de jiyana me rawestandiye û hemû derî li ser me daxistin, Dibêjin: Em dixwazin ev hemû tevilîheviya kesûkara ku li asta wan hemû pirsgirêkan hene jibîr bikin em serî li van amûran didin.

Li vir ji bilî hin dramayên televîzyonê yên bêkêr ku jiyana me bikêrtir kirine cihê kenê tune, “wan got”: Li vir kampanya nûneratiya parlementoyê ji kampanyaya pincarfiroşekê ku tomatek bêhn genî wêdetir ne tiştekî din e û li şûna ku em fêrî hezkirina welat bikin, em di demekê de hatine dinê ku du bajar li hev nakin.”

Naha her tişt bi yek klîk girêdaye, lê pirs ev e ku hûn li ser çi bitikînin?
Dema ku ez vedigerim serdana welêt, ez hemî pêşkeftinan dibînim, lê gava ku hûn ji rûyê xwe derdixin, hûn di kûrahiyê de winda dibin.

Niha mirov ne ji ber ku jiyana wan di bin gefa mirinê de ye yan jî axa wan hatiye dagirkirin, ji ber neheqiyê dixwazin ji wir derkevin. Tenê neheqiyek e ku bi klîk nayê kirin.

Verîna stêrkekî geş a wêje û rewşenbîriya gelê Kurd

VÊ ÊVARÊ WÊ SIREK TÊ SIRA SARE,
LÊ DIXE BELGÊ DARA TÎNE XARE,
LI URMIYÊ ÇI GAZÎYE ÇI HEWARE,
DIBÊN AVAŞÎN WEFAT KIRYE,
HÊSIRA TEL JI ÇEVÊ ME JORDA DIBARE...

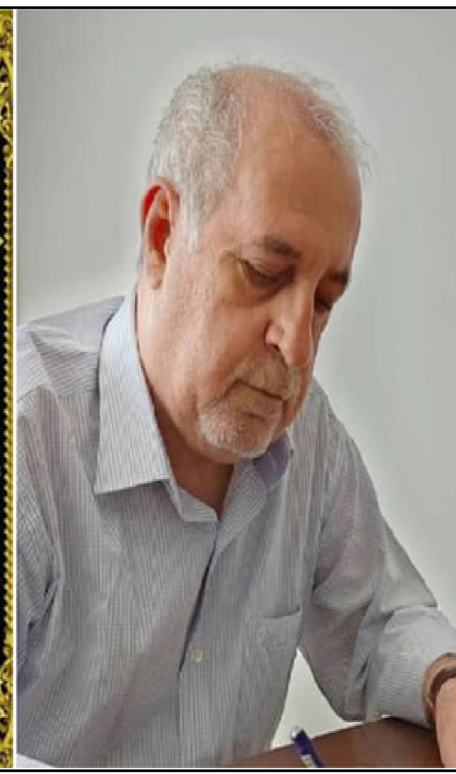

Di nav netewa kurd da, dema kesên kedkar, rewşenbîr û zane diçin ser dilovaniya xwedê, ew dibe windakirineke xeter û bi kul û keser.

Em miletekî li ser axa xwe, di destê neyaran da, pir bi zehmetî di rêkekî dijwar ra derbaz dibin, heta ku karekî bikin bo çand û hunera gelê xwe, het ku bikarin ximetekê bi ziman û wêje û çanda gelê xwe bikin.

Ez bawerim, sebeb ev e, ku dema wefatkirina her rewşenbîrekî xwe, em jî dimrin, yan parek ji can û rih û xwîn û laşê me jî diçe.

Nivîskarekî rusa, A.P. Çêxov dibêje, her çiqas kesekî ji xwîna te dimre, tu ewqas car tev wan dimrî.

Mamoste Ava Şîn bo me wateya rih û can û istûna çand û wêjeya miletê me bû.

Ev cuda ji xwedî berhem û keda giran a xizmeta rewşenbîrî bo Kurd, xwediyê kesayetiyekî bê mînak û li ser xwe û metîn û mamosayê edebê bû, xwedî ziman û derbirîna şîrin û kesiyatîke dilgerm û dlovan bû.

Ev bi keda xwe û wan taybetmendiyên bilinde xwe bû sembol û rih û milkê netewa xwe, dem ev di nava meda jî ço, her Kurdekî xwedî hest û welatparêz çona wî rewşenbîrê Kurd, ji dest çona parek ji riha rewşenbîrî û wêje ya Kurd dizane û xisarekî mezin dihesibîne.

Divê gelê me qer û qîmeta xizmetkar û rewşenbîrên xwe bizane ku li pêxema dewlemendî û parastina çan û wêjeya Kurd de ked dane.

Hezar rehmet li ruhê wî be, mamostê yê rêzdar, kekê hêja Ezîz Nametî, oxir be.

Em deyndarên rewşenbîrê gelê xwene...

Vê êvarê wê sirek tê sira sare,
Lê dixe belgê dara tîne xare,
Li Urmiyê çi gazîye çi heware,
Dibên Avaşîn wefat kirye,
Hêsira tel ji çevê me jorda dibare...

Mixabin Mamosta Ezîz Neimetî naskirî bi "Avaşîn" li bajarê Urmiyê de koça Dawiyê kir

Mamosta "Ezîz Neimetî", helbestvan, nivîskar, rexnegirê wêjeyî û mamostayê malnişînkirî yê xwendingehên bajarên "Şino û Urmiyê" roja Înê 22ê Xakelêweya 1404 a Rojî, koça dawiyê kir.

Mamosta "Ezîz Neimetî", sala 1338 a Rojî li gundê "Kanîsipî" devera "Deştebêl"ê ser bi bajarê Şinoyê li malbatata naskirî ya "Neimetî" ji dayîk bû.

Mamosta "Ezîz Neimetî" karnasiya bilind li zanîngeha bajarê Erdebêlê vergirtibû û li xwendingehên bajarê "Şino" ' deverê de waneya zimanê Ingilîsî, hinî xwendevanan dikir.

Belavkirina gotar û babetan li govarên wek "Sirwe, Beyan, Mihabad, Roja Nû, Manêşt û piraniya rojname û govarên Rojhilatê Kurdistanê û govara "Raman" li Başûrê Kurdistanê û çalakiyên berdewam li encumenên bajarê Urmiyê, beşek ji karnameya wêjeyî ya Mamosta "Ezîz Neimetî" ne.

Navbirî yek ji kesên xuya û avakerê binkeya "Ehmedê Xanî" li bajarê Urmiyê de bû.

Aramî û liserxwe bûn, dilvekirîbûn, zanayî û welatparêzî, beşek ji betmendiyên bilind ên "Avaşîn" bûn û bi vê sedemê, bi taybet li deverên "Şino û Mirgewer Tirgewer û bajarê Urmiyê" de xoşewîstê xelkê bû.

Mamosta Ezîz, yek ji wan kesayetiyên zana û xuya û bivêr bû ku bi berdewamî bo hînkirin û handana ciwanan li deverên bajarê Şino û Urmiyê hewl dida û waneya Kurdayetî û welatparêziyê digot.

Antolojiya Çîrokên Kurdî, Tevgera Şêx Ubeydullah Nehrî, Bîreweriyên Refîq Hilmî, wergêrana 3 komên helbest û çîrokên binavdeng ên "Dadgah, Lûqmeya Şekerî û Sibê Biharê Pêk tîne" û wergêrana şanonameya "Medêa" û 2 dîwanên helbestan, beşek ji karnameya jiyana wêjeyî ya Mamsota Ezîz Neimetî ne.

Desteya birêveberiya Agirî û Navenda Ragihandina Hizba Dêmokrat a Kurdistana Îranê koça dawiya Avaşîn bi xisarekî mezin bo wêje û rewşenbîriya gelê Kurd li Rojhilatê Kurdistanê dizane û bi hilkefta koça dawiya Mamosta "Ezîz Neimetî" sersaxiyê dide malbat û kesûkarên wî, bi taybet civaka wêjeyî ya Kurdistanê.

Binpêkariyên mafê mirovî li Kurdistanê

Welatiyekî bo nîşandana nerizayetiya xwe, hewla xwekujiyê da

Welatiyekî bo nîşandana nerizayetiya xwe li hember sepandina sizaya bidarvekirina birayê xwe ku bo cibicîkirina vê sizayê bo odeya takekesî hatiye veguhastinê, hewla xwekujiyê da. Roja Çarşemî 27ê Xakelêwê, welatiyekî xelkê bajarê Çaldiranê yê bi navê "Îsmaîl Husênnijad Heyderanlo" piştî belavbûna nûçeya veguhastina birayê wî yê bi navê "Hemîd Husênnjijad Heyderanlo" bo odeya takekesî bi armanca bidarvekirina wî, bo nîşandana nerizayetiya xwe li hember sepana vê sizayê û vewguhastina birayê wî bo odeya takekesî bi armanca cîbicîkirina vê sizayê, bi vexwarina Tîzav anku Esîdê hewla xwekujiyê da ku niha li nexweşxaneyê de hatiye razandin û rewşa tendirustiya wî bi gelek xirab hatiye ragihandin. Herwisa li vê derheqê de keça temen 10 salî ya "Hemîd Husênnijad Heyderanlo ya bi navê "Ronahî, careke din daxwaza rizgarkirina bavê xwe yê bê tawan ji bidarvekirinê kiriye.
Rêjîma Îranê bi awayekî neyasayî "Hemîd Husênnijad" ku ti belgeyek serast bo tawanbarbûna wî nîne, girtiye û li jêr îşkenceyan de neçar bi îtirafkirina bi zorê bûye û rêjîmê li dadgeheke şanoyî de û bi tohmeke çewt li jêr navê hevkarî digel hizbeke Kurdî, sizaya bidarvekirinê bi ser de sepandiye ku li roja Çarşemî 27ê Xakelêweyê, bi armanca cîbicîkirina vê sizaya sepandî bo odeya takekesî ya girtîgeha rêjîmê li bajarê Urmiyê, hatiye veguhastin.

Rêjîma Îranê 9 girtiyên din jî bidar vekirin

Rêjîma Îranê li berdewamiya bidarvekirinan de, 9 girtiyên din jî li girtîgehên xwe li çend bajarê Îranê de bidar vekirin, rêjeya bidarvekirinan ji destpêka vê heyvê, ji 68 haletan derbas bûye.Rêjîma Îranê li girtîgehên xwe li bajarên Zahidan, Bender Ebbas, Îsfehan, kerec û Kirmanê de 9 kesên din jî bidar vekirin ku yek ji wan ê bi navê "Hesen Mihemedî" bi awayê nihênî, anku bê agehdarbûn û hevdîtina dawî digel malbatê û bê agehdarkirna parêzerê wî, bi dar vekirin.
Roja Duşemî, 25ê Xakelêwe, "Elî Belûçzêhî " û"Elî Dehanî" li girtîgeha rêjîmê li bajarê Zahidanê û û "Elî Fezadûstanî" ê xelkê bajarê Hêrsînê li girtîgeha rêjîmê li bajarê Kerecê, bidar vekirin.Li roja Sêşemî 26ê Xakelêweyê, Eyûb Borniyayî(Serhedî), "Pêyman Nadirî" yê xelkê bajarê Kirmaşanê û "Kerîm Îsmaîlî" xelkê Şabadê li girtîgeha rêjîmê li bajarê Bender Ebbasê de bidar vekirin.
Herwisa li vê rojê de "Ebûbekir Şebexş" ê xelkê Zahidanê û "Rehîm Rehîmnijad" ê xelkê bajarê Banê li girtîgeha rêjîmê li bajarê Kirmanê, "Elî Şahî" yê xelkê "Dilfan"ê, li girtêgeha rêjîmê li bajarê Kerecê, "Mehdî Motewellî" li girtîgeha rêjîmê li bajarê Erakê de hate bidarvekirin ku li dema binçavkirinê de temenê wî jêr 18 saliyê de bûye û piştî 3 salan hate bidarvekirin.
Rêjeya bidarvekirinan ji destpêka vê heyvê ve, ji 68 haletan derbas bûye.

Mamostayekî qutabxanê li Sinê, qutabî îşkence kirine

Mamostayekî xwendingeha gundekî ser bi bajarê Sinê, piştî îşkencekirina 13 zarokên xwendevan, gef li wan xwariye ku hekî wan îşkencekirinan aşkera bikin, dê wan li temenê 18 saliyê de bide bidarvewkirin.
Pêka rapor û girtevidyoyên belavbûyî, mamostayê dibistana "Qelemçî" ya gundê "Kerco" ser bi bajarê Sinê, 13 zarokên vê dibistanê bi awayekî hovane îşkence kirine ku devsa wan îşkencekirinan li ser laşê wan zarokan tê xuya û wî mamostayî, piştî îşkencekirina wan zarokan, gef li wan zarokan xwariye ku hekî wan îşkencekirinan eşkere bikin, ew dê bo wan li navendên ewlehiye rêjîmê de dosyezasiyê çêke û dema gihîştin bi temenê 18 saliyê, dê wan bide bnidarvekirin.
Pêka raporên belavbûyî, wî mamostayê hov û nesax û cinayetkar bi hêceta windabûna alaveke têlêfona xwe, ew zarok heps kirine û bi awayekî hovane ew kutane û îşkence kirine ku yek ji wan 13 zarokan, bi sedema derbên giran û dijwariya îşkencekirinê, bo nexweşxaneyê hatiye veguhastin.
Xelkê wî gundî tevî belavkirina girtevidyoya wan zarokan, li hember îşkencedkirina zarokên xwe ji aliyê wî binav mamostayî û guhnedana berpirsên pêywendîdar bi vê kiryara hovane, nerizayetiya xwe dane xuya.Navendên intizamî û herwisa berpirsên perwerde û hînkariya rêjîmê heta niha ti rapor an nûçeyek li vê derheqê de belav nekirine û ew mamostayê tawankar heta niha rastî ti siza an dadgehîkirinekê nehatiye.

Agirî

- Rojnameya “Agirî” di van malperên jêrên de bixwînin:
- www.Kurdistanmedia.com
- www.Agirimedia.org
- rojnamaagiri@gmail.com
- www.facebook.com/Agirikirmanji

Navnîşana derveyî welat: AFKB.P. 102- 75623 ParisCEDEX 13 –FRANCE E - Mail: Agiri2003@gmail.com Hejmar (492)